

Adorján – Lukács – Róth – Veit

SZÁMVITEL SPECIÁLIS KÉRDÉSEI

Budapest, 2026.

Szerzők:

- © **dr. Adorján Csaba (ACs)** *egyetemi adjunktus*
BCE Pénzügyi számvitel tanszék
- © **dr. Lukács János (LJ)** *tanszékvezető egyetemi docens,*
BCE Pénzügyi számvitel tanszék
- © **dr. Róth József (RJ)** *egyetemi docens*
BCE Pénzügyi számvitel tanszék
- © **dr. Veit József (VJ)** *egyetemi docens*
BCE Pénzügyi számvitel tanszék

Szerkesztette:

- © **dr. Adorján Csaba** *egyetemi adjunktus*

Kézirat lezárva 2026. január 10.

ISBN 978-963-9878-70-9

A kiadvány szerzői jogi védelem alatt áll, arról való másolat készítése
– a kiadó előzetes írásbeli engedélye nélkül – tilos!
A kiadvány másolása és jogosulatlan felhasználása bűncselekmény.

Kiadja az
© MKVK OK Kft.
Budapest, 2026.
Felelős vezető: dr. Lakrovits Elvira
Borítóterv: Sebestyén Zoltán

A kiadványt újrahasznosított papírra nyomtattuk.

Készült a Prospektkop Nyomdában.

BEVEZETŐ

A vállalkozásoknál a számviteli nyilvántartásaik vezetése és a beszámolóik összeállítása során sok-sok olyan szakmai kérdés merül fel, amelyek jelentős részére a különböző szakirodalmakban a számvitel iránt érdeklődők választ kaphatnak.

Gyakran előkerülhetnek azonban olyan szakmai feladatok, amelyek megoldásához nem elegendő a napi munkában szerzett jártasság. Ezek általában valamilyen speciális helyzethez, külön szabályozott elszámoláshoz, különleges tevékenységhez kapcsolódó kérdések. Kiadványunk ezeknek a feladatoknak a megoldásában kíván segítséget nyújtani.

A kötet szerzői az elmúlt évek során megszerzett szakmai és oktatási tapasztalataikat felhasználva összegyűjtötték a számvitel speciális kérdéseivel kapcsolatos szabályokat. A kötet tartalmazza a jogutód nélküli és a jogutódlással (átalakulás) történő megszűnésnek, a könyvvezetés pénznem változtatásának, és az (ön)ellenőrzés számvitelének a szabályait. Foglalkozik a mezőgazdasági számvitel sajátosságaival, a speciális értékpapír ügyletek elszámolásaival, a valós értéken történő értékelés szabányaival és a lízinggel kapcsolatos számviteli teendőkkel. Megtalálhatók az anyagban a cash flow-kimutatás összeállítása során felvetődő kérdésekkel kapcsolatos válaszok, de az egyszeres könyvvezetés iránt érdeklődők is értékes információkat nyerhetnek a könyv forgatása során.

A kötet a bolognai (BSc, BA) képzés azonos nevű tárgyának oktatási anyagát is lefedi. Az egyes témakörökkel kapcsolatban kidolgozott és kidolgozatlan feladatok, esettanulmányok segítik az oktatást, illetve az egyes szakmai feladatok, problémák megoldását.

Meggyőződésünk, hogy a munkájuk során felmerülő speciális témakörökkel kapcsolatos kérdéseikre választ találnak e szakkönyvben mind a számviteli szolgáltatási tevékenységet végzők, mind pedig a könyvvizsgálók. Hasznos segítség lehet ez az összefoglalás a mérlegképes könyvelői képesítés megszerzése során, az okleveles könyvvizsgálói vizsgára készülőknek, de azoknak is, akik csak a szakma szeretete miatt szeretnék bővíteni ismeretanyagukat.

Mint általában a számviteli témájú könyvek úgy ez az összeállítás is a készítésekor hatályos jogszabályok figyelembevételével készült. Minden későbbiekben megjelenő jogszabályváltozás értelemszerűen kisebb-nagyobb mértékben befolyásolhatja a tárgyalta témaköröket.

A könyv megírásakor a legnagyobb gondossággal jártunk el. Ennek ellenére nem gondoljuk, hogy hibától mentes terméket hoztunk létre. Előre is megköszönjük, ha a Tisztelt Olvasó írásban is közli velünk jobbító, kritikai észrevételeit (e-mail cím: adorjan.csaba@uni-corvinus.hu).

Budapest, 2010. augusztus

A szerzők

ELŐSZÓ A 2026-OS KIADÁSHOZ

Az elmúlt évek jogszabályváltozásai több ponton érintették a gazdasági élet szereplőinek napi munkáját.

Módosítások történtek a Ptk.-ban, a Cégtörvényben, az Átalakulási törvényben, illetve a Számviteli törvényben. Ezek a módosítások néhol csak apróbb pontosítást, máshol viszont jelentősebb változást eredményeztek.

A módosítások kellőképpen indokolták azt, hogy a *Számvitel speciális kérdései* c. könyv **ötödik** átdolgozott kiadására is sor kerüljön. E munka során egyrészt elvégeztük a jogszabályváltozásoknak megfelelő módosításokat, másrészt az eddigi tapasztalatok alapján kiegészítettük, módosítottuk az egyes anyagrészeket.

Az elmúlt években az egyszeres (pénzforgalmi) könyvvitel gyakorlati alkalmazása jelentősen visszaesett, emiatt úgy döntöttünk, hogy ezt a részt kihagyjuk a mostani kötetünkéből. Ha valamely felhasználónak erre a témakörre lenne szüksége, akkor kérjük, hogy az előző kiadások anyagát használják fel. Egyébként az elmúlt években nem változtak az e területet érintő jogszabályok.

Reméljük, hogy minden érdeklődő hasznosítani tudja majd ezen új kiadványunkat! Azok is, akik már ismerik könyvünket, de meg kívánják ismerni az aktualizált szabályokat, és azon új Olvasóink is, akik a napi munkájuk során felmerült sajátos kérdések megválaszolása miatt szeretnék áttanulmányozni a rendszerező, összefoglaló, érvelő elmélkedéseinket és a megoldott gyakorlati példáinkat, esetleg kihívást jelent számukra a ki nem dolgozott feladataink megoldása.

A korábbi kiadásokhoz hasonlóan, könyvünk ezen átdolgozott változata esetében sem az adójogszabályok, hanem a számviteli előírások változásaira fókuszálunk, vagyis a megoldott példáknál, feladatoknál nem minden esetben az aktuális adókulcsokat alkalmazzuk. Így például általában 25%-os általános forgalmi adóval, 10%-os társasági adóval számolunk. Ahol ettől eltérő adómértéket veszünk figyelembe (például mezőgazdasági specialítások), azt külön jelezzük.

2027. január 1-jétől várhatóan új cégtörvény lép hatályba (2025. évi LIX. törvény a jogi személyek nyilvántartásáról). Emiatt a végelszámolás és a kénysztörlesztés szabályai is változnak majd. Ezek részletei a kézirat lezárásakor még nem ismertek. Az új jogszabályok megjelenését követően vagy új kiadással vagy kiegészítő oldalak csatolásával igyekszünk munkáját, felkészülését segíteni.

Az ötödik kiadás átdolgozására rendhagyó módon az alábbiak szerint került sor:

- Adorján Csaba [1., 2., 3., 4., 10. fejezetek]
- Lukács János [5., 7., 8., 11. fejezetek]
- Veit József [6., 7. (6-10 feladatok), 9. fejezetek]

Budapest, 2026. január

A szerzők

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ.....	III
ELŐSZÓ A 2026-OS KIADÁSHOZ	IV
TARTALOMJEGYZÉK.....	V
RÖVIDÍTÉSEK, ÉRTELMEZÉSEK	XI
FORRÁSMUNKÁK.....	XV
1. Jogutódlással történő megszűnések (ACS)	1
1.1. Az átalakulás, egyesülés, szétválás jogi kérdései	1
1.1.1. Az átalakulás, egyesülés, szétválás jogszabályi háttere, csoportosítási lehetőségei	1
1.1.2. „Kötelező” átalakulás	3
1.1.3. Az átalakulások közös szabályai.....	3
1.1.4. Az átalakulási folyamat főbb teendői	4
1.2. Az átalakulások számviteli kérdései	9
1.2.1. Vagyonmérleg-tervezetek	9
1.2.1.1. Az átalakuló jogi személy (jogelőd) vagyonmérleg-tervezete.....	9
1.2.1.2. Az átalakulással létrejövő jogi személy vagyonmérleg-tervezete	11
1.2.1.3. A jogutód jogi személy tőkeszerkezete	13
1.2.2. Végleges vagyonmérlegek	15
1.2.2.1. A végleges vagyonmérlegek (-leltárak) összeállítása	16
1.2.2.2. Az átalakuló jogi személy (jogelőd) végleges vagyonmérlege.....	17
1.2.2.3. Az átalakulással létrejött jogi személy végleges vagyonmérlege	17
1.2.3. Átalakulás szervezetiforma-váltással.....	21
1.2.3.1. Vagyonmérlegek felépítése szervezetiforma-váltásnál.....	21
1.2.3.2. Szervezetiforma-váltás számviteli elszámolásai.....	21
1.2.4. Egyesülés	22
1.2.4.1. Az egyesülések általános szabályai	22
1.2.4.2. A jogelődök vagyonmérlegeinek specialitásai egyesülésnél	23
1.2.4.3. A jogutód vagyonmérlegének specialitásai egyesülésnél	26
1.2.4.4. Egyesülésekkel kapcsolatos számviteli elszámolások	27
1.2.4.5. Egyesülés esetén a cserearányok meghatározása.....	28
1.2.5. Szétválás	30
1.2.5.1. A szétválások általános szabályai	30
1.2.5.2. Szétválások vagyonmérlegeinek specialitásai	31
1.2.5.3. Szétválásokkal kapcsolatos számviteli elszámolások.....	34
1.2.5.4. Szétválások esetén a cserearányok meghatározása	35
1.2.6. Beolvadásos kiválás és beolvadásos különválás.....	36
1.2.7. IFRS-ek szerinti beszámolót készítőik vagyonmérlegeinek speciális szabályai.....	38
1.2.8. Számviteli teendők az átalakuló, egyesülő, szétváló jogi személy tulajdonosánál	40
1.3. Átalakulások az adó és illeték törvényekben	42
1.3.1. Átalakulásokkal kapcsolatos Tao szabályok.....	42
1.3.1.1. Kedvezményezett átalakulás a Tao törvény szerint	42
1.3.1.2. Adóalap-korrekciók nem kedvezményezett átalakulás esetén.....	43
1.3.1.3. Kedvezményezett átalakulás hatása.....	44
1.3.1.4. Negatív adóalap kezelése a jogutód társaságoknál	45
1.3.1.5. Tárgyi eszközök, immateriális javak adóalapot csökkentő értéke.....	46
1.3.1.6. Társasági adó előleg bevallása.....	47
1.3.2. Átalakulások illetékfizetési szabályai.....	47
1.3.3. Átalakulásokkal kapcsolatos áfaszabályok	47
1.3.4. Átalakulásokkal kapcsolatos Art. szabályok.....	48
1.4. Feladatok jogutódlással történő megszűnésre.....	49
Átalakulás /1. feladat	49
Átalakulás /2. feladat	50
Átalakulás /3. feladat	52

Átalakulás /4. feladat	54
Átalakulás /5. feladat	56
Átalakulás /6. feladat	57
Átalakulás /7. feladat	58
Átalakulás /8. feladat	59
Átalakulás /9. feladat	60
Átalakulás /10. feladat	62
Átalakulás /11. feladat	65
Átalakulás /12. feladat	68
2. A jogutód nélküli megszűnések (ACS)	77
2.1. A felosztható és a fel nem osztható vagyon.....	78
2.2. A csődeljárás és számviteli kapcsolata	79
2.3. A felszámolás és számviteli feladatai	81
2.3.1. A felszámolás megindítása és a kapcsolódó témák	81
2.3.2. A felszámolás megindításának számviteli feladatai	87
2.3.3. Számviteli feladatok a felszámolás során	87
2.3.4. A közbeni felszámolási mérleg	90
2.3.5. A felszámolás befejezése, a felszámolási zárómérleg	91
2.3.6. A felszámolási eljárás megszűnésének számviteli feladatai	93
2.3.7. A felszámolási eljárás speciális adózási szabályai.....	94
2.4. A végelszámolás és számviteli kapcsolata.....	95
2.4.1. A végelszámolás megindítása.....	95
2.4.2. Végelszámolást megelőző naphoz kapcsolódó teendők	96
2.4.3. Végelszámolás kezdő napjához kapcsolódó teendők	97
2.4.4. A végelszámolás lefolytatása.....	101
2.4.5. A végelszámolás befejezése.....	103
2.4.6. A végelszámolás időszakát lezáró beszámoló összeállítását követő feladatok.....	106
2.4.7. A végelszámolás befejezése a végelszámolásról szóló határozat visszavonásával, vagy a felszámolási eljárás megindulásával	107
2.4.8. Az egyszerűsített végelszámolás	107
2.4.9. A végelszámolás adózási specialitásai.....	108
2.5. A kényszertörlési eljárás.....	110
2.5.1. A kényszertörlési eljárás megindítása.....	110
2.5.2. A kényszertörlési eljárás befejezése	112
2.5.3. A kényszertörlési eljárás számviteli szabályai.....	113
2.5.4. A kényszertörlési eljárás felelősségi szabályai.....	114
2.6. Szerkezetátalakítási eljárás	116
2.6.1. A szerkezetátalakítási eljárás lefolytatása.....	116
2.6.2. Szerkezetátalakítás és csődeljárás azonosságai, eltérései	116
2.7. Feladatok felszámolásra, végelszámolásra	118
Felszámolás – végelszámolás/1. feladat	118
Felszámolás – végelszámolás/2. feladat	120
Felszámolás – végelszámolás/3. feladat	122
Felszámolás – végelszámolás/4. feladat	124
3. Devizás könyvvizetésre áttérés számviteli teendői (ACS)	125
3.1. A devizás könyvvizetés jogszabályi környezete	125
3.2. A devizaáttérés esetei	127
3.3. A devizaáttérés folyamata.....	128
3.4. Az átszámítási különbözetek megállapítása	129
3.4.1. Átszámítás forintról devizára.....	129
3.4.2. Átszámítás devizáról forintra.....	130
3.4.3. Átszámítás devizáról egy másik devizára.....	132

3.5. Feladatok devizás könnyvezetés változtatásra.....	134
Devizás könnyvezetés változtatás /1. feladat.....	134
Devizás könnyvezetés változtatás /2. feladat.....	136
Devizás könnyvezetés változtatás /3. feladat.....	136
Devizás könnyvezetés változtatás /4. feladat.....	137
Devizás könnyvezetés változtatás /5. feladat.....	138
Devizás könnyvezetés változtatás /6. feladat.....	140
Devizás könnyvezetés változtatás /7. feladat.....	140
4. Ellenőrzés, önellenőrzés számvitele (RJ)	141
4.1. Az ellenőrzések számviteli és adózási kérdései.....	141
4.1.1. Az ellenőrzések számvitelének alapjai	141
4.1.2. Teher, hiba, hibahatás	144
4.1.3. Az ellenőrzések adójogi alapjai	147
4.1.3.1. Az adóellenőrzés célja, fajtái.....	147
4.1.3.2. Az önellenőrzés adójogi kérdései	148
4.2. Az ellenőrzések számviteli vonatkozásai	150
4.2.1. Tartalom szerinti hibák (és hibahatások).....	150
4.2.2. Nagyságrend szerinti hibák (és hibahatások).....	153
4.2.2.1. Jelentős hibák.....	153
4.2.2.2. Nem jelentős hibák	158
4.2.3. A hibafeltárás és -javítás (célszerű) munkafázisai.....	158
4.2.4. Az ellenőrzések számvitelének speciális kérdései	159
4.3. Feladatok az ellenőrzések számvitelére.....	161
Ellenőrzések /1. feladat (éven belüli göngyölítés).....	161
Ellenőrzések /2. feladat (elévült és el nem évült megállapítások).....	162
Ellenőrzések /3. feladat (társasági adóhiány jelentős és nem jelentős hibákkal).....	162
Ellenőrzések /4. feladat (áfa hiba)	163
Ellenőrzések /5. feladat (Esettanulmány az ellenőrzések számvitelére).....	164
Ellenőrzések /6. feladat (gyakorló feladatok)	170
Ellenőrzések /7. feladat (részben kidolgozott).....	171
5. A mezőgazdaság számviteli sajátosságai (LJ)	173
5.1. A mezőgazdaság főbb jellemzői	173
5.2. Az állattenyésztés számviteli sajátosságai.....	174
5.2.1. Tenyészállatok	174
5.2.2. Növendék-, hízó- és egyéb állatok.....	180
5.2.3. Az állatok számbavétele és bizonylatai	181
5.3. A növénytermesztés számviteli sajátosságai	182
5.3.1. Ültetvény.....	183
5.3.2. Erdő.....	184
5.3.3. Mezei leltár	186
5.3.4. Termények	189
5.4. A mezőgazdasági vállalkozások adózási specialitásai.....	191
5.5. Feladatok a mezőgazdasági számvitelre	192
Mezőgazdasági számvitel /1. feladat	192
Mezőgazdasági számvitel /2. feladat	194
Mezőgazdasági számvitel /3. feladat	194
Mezőgazdasági számvitel /4. feladat	195
Mezőgazdasági számvitel /5. feladat	196
6. Speciális értékpapír ügyletek.....	197
6.1. Speciális értékpapír ügyletek fajtái és eredményhatásai (RJ).....	197
6.2. Penziós ügyletek (RJ).....	202

6.3. Opciók ügyletek (RJ).....	205
6.3.1. Vételi opciós ügylet	205
6.3.2. Eladási opciós ügylet.....	208
6.4. Határidős ügyletek (RJ)	211
6.5. Feladatok a speciális értékpapír ügyletekre	213
6.5.1. Kidolgozott feladat a különleges értékpapír ügyletekre (RJ).....	213
6.5.2. Kidolgozatlan feladat a különleges értékpapír ügyletekre (RJ)	216
6.5.3. Kidolgozott feladat elszámolási célú opciós ügyletre, fordulónapi értékeléssel (VJ). ..	218
7. Valós érték.....	219
7.1. A valós értékelés általános szabályai (RJ)	219
7.2. Speciális ügyletek és valós értékelés (RJ).....	226
7.2.1. Speciális ügyletek sajátos szabályai	226
7.2.2. Fedezeti ügyletek és a valós értékelés	227
7.3. Áttérések a valós értékelés miatt (RJ).....	230
7.3.1. Áttérés a valós értékelésre	230
7.3.2. Áttérés (visszatérés) a valós értékelésről a bekerülési értékelésre.....	232
7.4. A valós értékeléshez (is) kapcsolódó fogalmak (RJ)	234
7.5. Feladatok a valós értékelésre	237
Valós értékelés /1. feladat (RJ)	237
Valós értékelés /2. feladat (RJ)	240
Valós értékelés /3. feladat (RJ)	246
Valós értékelés /4. feladat (RJ)	247
Valós értékelés /5. feladat (RJ)	248
Fedezeti ügyletek (VJ)	249
Valós értékelés /6. feladat (VJ)	250
Valós értékelés /7. feladat (VJ)	252
Valós értékelés /8. feladat (VJ)	254
Valós értékelés /9. feladat (VJ)	258
Valós értékelés /10. feladat (VJ)	258
8. A pénzügyi lízing számviteli sajátosságai (LJ)	259
8.1. A pénzügyi lízing fogalma és jellemzői	259
8.2. A pénzügyi lízing fajtái	262
8.3. A pénzügyi lízing számviteli elszámolása.....	266
8.4. A pénzügyi lízing zárása vagy megghiúsulása	272
8.5. Feladatok a pénzügyi lízing elszámolására.....	274
Pénzügyi lízing /1. feladat	274
Pénzügyi lízing /2. feladat	276
Pénzügyi lízing /3. feladat	277
Pénzügyi lízing /4. feladat	277
Pénzügyi lízing /5. feladat	277
8.6. A pénzügyi lízing jogszabályi háttere.....	278
9. Cash flow-kimutatás (VJ)	279
9.1. A pénzügyi helyzet elemzése.....	279
9.2. A cash flow-kimutatásokról általában	279
9.3. A cash flow-kimutatás összeállítása	280
9.4. A számviteli törvény szerinti cash flow-kimutatás.....	285
9.4.1. Az Szt. szerinti korrekciók alkalmazása	289
9.4.1.1. Az értékvesztések bemutatása a cash flow-kimutatásban.....	289
9.4.1.2. Kapott osztalék	291
9.4.1.3. A befektetett eszközök értékesítésének eredménye	292
9.4.1.4. Besorolás a cash flow-kimutatás szerinti struktúrába	296

9.4.1.5. Fizetett, fizetendő osztalék, részesedés, valamint a fizetett, fizetendő adó	297
9.4.1.6. Befektetett eszközök beszerzése	302
9.4.1.7. A saját részvények, üzletrészek, visszaváltható részvények	311
9.4.1.8. Hitelek és kölcsönök	313
9.4.1.9. Véglegesen kapott és átadott pénzeszközök	315
9.5. A számviteli törvényben nem rendezett korrekciók	318
9.5.1. A cash flow-kimutatás összeállításának néhány technikai problémája	318
9.5.2. A cash flow-kimutatás összeállításának néhány tartalmi problémája	319
9.6. A számviteli törvényben nevesített korrekciók rendszerezése	320
9.7. A cash flow-kimutatás alátámasztása	322
9.8. Feladatok a cash flow-kimutatás témaköréhez	324
Cash flow-kimutatás /1. feladat	324
Cash flow-kimutatás /2. feladat	325
Cash flow-kimutatás /3. feladat	326
Cash flow-kimutatás /4. feladat	330
Cash flow-kimutatás /5. feladat	334
10. Mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló (ACS)	339
10.1. A Mikrogazdálkodói beszámólóról általában	339
10.2. A vagyoni elemek speciális szabályai	341
10.3. Áttérés mikrogazdálkodói beszámolóra	344
10.4. Mikrogazdálkodó átalakulásának, egyesülésének, szétválásának specialitásai	345
10.5. Feladatok mikrogazdálkodói beszámolóra	346
Mikrogazdálkodói beszámoló /1. feladat	346
Mikrogazdálkodói beszámoló /2. feladat	356
1–2. melléklet a 398/2012. (XII. 20.) Korm. rendelethez	358
11. A bizalmi vagyonkezelés számvitele (LJ)	359
11.1. A bizalmi vagyonkezelés lényege	359
11.1.1. A vagyonrendelő	360
11.1.2. A vagyonkezelő	361
11.1.3. A kedvezményezett	363
11.2. A bizalmi vagyonkezelés esetei	363
11.3. A bizalmi vagyonkezelés számvitele	365
11.3.1. Könyvelés a vagyonrendelőnél	365
11.3.2. Könyvelés a vagyonkezelőnél	366
11.3.3. Könyvelés a kedvezményezettnél	368
11.4. A bizalmi vagyonkezelés adózása	369
11.4.1. Általános forgalmi adó	369
11.4.2. Illetékek	369
11.4.3. Szja és közterhek	370
11.4.4. Társasági adó	372
11.4.5. Helyi iparüzési adó	372
11.5. Vagyonkezelő alapítvány	373
11.6. Feladat a bizalmi vagyonkezelés elszámolására	376